

БУЛІНГ: ЯК З ЦИМ БОРОТИСЯ?

«Ростуть не по днях, а по годинах...» - говорять про дітей. Дійсно, процес акселерації стає дедалі помітнішим. Однак, досить часто можна спостерігати нетипову жорстокість у дітей та підлітків відносно своїх однолітків та оточуючих. Це явище носить назву *булінг*.

Булінг (bullying, від англ. bully — хуліган, забіяка, задирака, грубіян, насильник) визначається як утиск, дискримінація, цькування. Цей термін означає тривалий процес свідомого жорстокого ставлення (фізичного і психічного), агресивної поведінки, одного з членів колективу з боку інших представників колективу, щоб заподіяти шкоду, викликати страх, тривогу або ж створити негативне середовище для людини [1].

За даними дослідження «UNICEF Україна» за 2017 рік, 67% дітей зіштовхувалися з булінгом (були жертвою або свідком), а 40% постраждалих від цькування взагалі ні з ким не ділилися проблемою і не зверталися по допомогу.

Булінг може проявлятися у вигляді психологічного (образи, приниження, погрози, ігнорування), економічного тиску (крадіжки, вимагання грошей), фізичних знущань (побиття), кібербулінг (приниження за допомогою інтернету, смартфона чи інших електронних засобів). Нерідко різні види тиску поєднуються.

Варто звернути увагу на те, що від булінгу страждають обидві сторони – як агресори, так і жертви. Однак, в сучасному суспільстві більшість людей – це пасивні спостерігачі. Соціальна структура булінгу, як правило, має три елементи, а саме: переслідувач (агресор), жертва та спостерігач.

Булінг, як правило, здійснюється в таких місцях, де контроль з боку дорослих менший або взагалі відсутній. Це може бути шкільне подвір'я, вбиральні, роздягальні, спортивні майданчики. Інколи, дитина піддається знущанням і поза межами школи. Навіть удома жертву булінгу можуть продовжувати цькувати, надсилаючи образливі повідомлення на телефон або через соціальні мережі.

2 жовтня 2018 року Верховна Рада України ухвалила в першому читанні законопроект № 8584, який визначає поняття «булінг» і встановлює адміністративну відповідальність за нього.

Законопроектом пропонується на законодавчому рівні визначити поняття булінгу, шляхи протидії цьому явищу, захисту прав дітей, а також інших осіб, які працюють у закладі освіти, а також встановити адміністративну відповідальність за булінг, приховування випадків булінгу педагогічним, науково-педагогічним, науковим працівником, керівником, або засновником закладу освіти.

Звертаємо увагу на те, що допоки дитині не виповнилось 18 років, відповідальність за її вчинки несуть батьки. Якщо дитина порушує права іншої дитини, вчиняючи над нею насильство (булінг), батьки можуть бути

притягнуті до адміністративної, кримінальної або цивільної відповідальності. При цьому варто зауважити, що відповідальність за деякі протиправні діяння настає до досягнення дитиною 18 років. Зокрема, з 14 років підлягають кримінальній відповідальності за вчинення таких злочинів, як умисне тяжке тілесне ушкодження (ст.. 121 КК України), умисне середньої тяжкості тілесне ушкодження (ст.. 122 КК України), грабіж (ст. 186 КК України), хуліганство (ст.. 296 КК України) .

Міністерство юстиції України в межах проекту «Я МАЮ ПРАВО!» за підтримки МФ «Відродження» та за сприяння Національної поліції України розпочало інформаційну кампанію #СтопБулінг, орієнтовану на дітей та їх батьків.

Як же діяти, якщо ваша дитина постраждала від булінгу? Насамперед, зверніться (краще з офіційною заявою) до класного керівника, завуча або директора школи, адже керівництво закладу освіти несе персональну відповідальність за створення безпечного і комфортного середовища для кожної дитини. Якщо вчителі та адміністрація не вирішили проблему – звертайтеся із відповідною заявою до поліції.

Пам'ятайте, булінг не можна ігнорувати, а ситуації з фізичним насильством потребують негайного втручання!

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Що таке булінг? Електронний ресурс. – Режим доступу: www.stopbullying.com.ua

головний спеціаліст Управління
судової, аналітично-правової
роботи та міжнародного
співробітництва Головного
територіального управління
юстиції у місті Києві, к.ю.н.
Кривов'яз О. В.